



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 120-01/16-3/1 EPA 1174-VII
Ljubljana, 8. 6. 2016

Državni svet Republike Slovenije je na 41. seji 8. 6. 2016, na podlagi druge alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13), sprejel naslednje

M N E N J E

**k Predlogu zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic
(ZKUASP) – druga obravnava**

Državni svet predloga zakona **ne podpira**.

Predlog zakona se usklajuje z Direktivo 2014/26/EU, izboljšuje pa ureditev na področju skupnega sporazuma, tarif za uporabo avtorskih del, delovanja Sveta za avtorsko pravo (SAP) in izvajanja nadzora Urada za intelektualno lastnino.

Predlog zakona določa obvezno kolektivno upravljanje za najbolj množične primere uporabe avtorskih del v primerih priobčitve neodrskih glasbenih in pisanih del, reproduciranja avtorskih del za lastno uporabo, kableske retransmisije avtorskih del, pravice do dodatnega letnega nadomestila. Opredeljuje tudi vsebino in pogoje za izdajo dovoljenj, vzpostavlja podlago za uvedbo skupnega računa kolektivnih organizacij, določa pravila delitve avtorskih honorarjev in oblikovanja namenskih skladov, določa organe upravljanja kolektivne organizacije ter njihove pristojnosti, določa pravico imetnikov pravic do vpogleda v dokumente in podatke kolektivnih organizacij, zahteva večjo preglednost poslovanja kolektivnih organizacij z obveščanjem imetnikov pravic in javnosti, določa sestavo, postopek ter odločanje SAP, ureja izdajanje več ozemeljskih licenc za spletno uporabo glasbenih del, sistematično opredeljuje postopek in ukrepe nadzornega organa in določa kazenske sankcije.

Kot je bilo razumeti iz uvodne obrazložitve predlagatelja zakona, so predlagane zakonske rešitve rezultat široke javne razprave, v katero so bili vključeni vsi zainteresirani deležniki iz vrst avtorjev, predstavnikov kolektivnih organizacij in uporabnikov avtorskih pravic. Poudarjeno je bilo, da so bila usklajevanja dolga in težka, vendar bi po mnenju predlagatelja lahko pomenila primer dobre prakse pri pripravi ustreznih zakonskih rešitev tudi v bodoče.

Državni svet je bil seznanjen s pripombami predstavnikov kolektivnih organizacij SAZAS, ZAMP, SAZOR GIZ in ZAPIS, ki predlogu očitajo neskladnost z Direktivo 2014/25 EU, poseganje v temeljno pravico avtorjev oz. imetnikov avtorskih pravic o svobodnem upravljanju avtorske pravice kot avtorjeve zasebne lastnine. V kolektivnih organizacijah menijo, da se bo s predlogom zakona poslabšal položaj avtorjev, zakon pa naj bi še otežil delovanje kolektivnih organizacij ter

poslabšal zaščito avtorskih in drugih pravic. Prav tako se predlog zakona ne dotika problematike neplačevanja nadomestil za fotokopiranje v različnih institucijah, ki traja že vrsto let.

Komisija ugotavlja, da je med predlagatelji zakona in predstavniki kolektivnih organizacij prisotno različno razumevanje glede samega načina in obsega implementacije evropske direktive. Kolektivne organizacije so prepričane, da predlog presega nujne zahteve direktive in širi področje pravnega urejanja, zlasti glede nadzora delovanja kolektivnih organizacij, saj se nesorazmerno krepí vloga Urada za intelektualno lastnino. Zakon naj bi določal nova administrativna bremena, ne vzpostavlja pa sistema pravičnih nadomestil imetnikom pravic.

Državni svet posebej opozarja na problematiko upravljanja avtorskih pravic prek kolektivnih organizacij. Ob zavedanju, da neurejeni odnosi med posameznimi organizacijami in avtorji ne morejo biti dobra osnova za izboljšanje stanja, Državni svet poziva vse udeležene akterje, da ob možnostih, ki jih ponujajo sicer ne povsem optimalni predlogi, poiščejo skupne stične točke tako, da se bo obravnavana problematika začela postopoma razreševati. Pri tem se morajo imetniki avtorskih pravic ustrezno organizirati, saj lahko le tako pričakujejo pravična nadomestila, seveda ob dodatnem pogoju, da se sklene tudi dogovor o pobiranju nadomestil med imetniki pravic in kolektivnimi organizacijami ter da se vzpostavi širše zavedanje vseh, ki uporabljajo avtorska dela, da je treba uporabo avtorskih del tudi plačati. Ob podpori rešitvam, ki urejajo položaj avtorjev in kolektivnih organizacij, pa Državni svet opozarja na nekatere administrativne ovire in nezmožnost sodelovanja kolektivnih organizacij, ki draži poslovanje uporabnikov storitev, kot se to dogaja v primerih, ko se ne izda enotnega računa (ene položnice) za opravljeno storitev.

Državni svet je 2015 organiziral posvet o delovanju kolektivnih organizacij, ki upravljajo z avtorskimi pravicami, kjer so se razpravljavci zavzeli tudi za to, da si morajo ustvarjalci, imetniki avtorskih pravic, izvajalci, producenti in založniki prizadevati za dogovor, ki bo izboljšal javno podobo kolektivnih organizacij in povzročil razcvet kolektivnega upravljanja v Sloveniji v interesu vseh organizacij in njihovih članov. Državni svet izpostavlja kot ključno vprašanje, ali se bo z zakonom izboljšal položaj avtorjev in povečala odgovornost kolektivnih organizacij do svojih članov, predvsem glede delitve avtorskih honorarjev. Ob tem ugotavlja, da je ustrezen nadzor nad delovanjem organizacij tako znotraj kot od zunaj nujen in pomemben instrument za zaščito pravic ustvarjalcev. Zakon mora zato prioriteto zaščititi interese avtorjev, pri čemer pa mora po mnenju Državnega sveta odigrati svojo vlogo ministrstvo, pristojno za kulturo, ki naj bi skrbelo za vrednotenje avtorskih del kot javne dobrine in sodelovalo pri ustvarjanju pogojev za njihovo trženje. Državni svet tudi opozarja na dejstvo, da Slovenija nima kompetentnega predstavnika za intelektualno lastnino pri EK, kljub temu da se temu področju v EU namenja zelo veliko pozornosti.

Mitja Bervar, mag. manag.
predsednik